

Vår saksbehandler
Inger Moland Wahl, tlf.: 32 808631

Saksgang:

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Yrkesopplæringsnemnda		09.09.2009
Hovedutvalget for utdanningssektoren		10.09.2009

Helhetlig kvalitetssystem for utdanningssektoren i Buskerud fylkeskommune

Det fremsettes i denne saken et forslag til helhetlig kvalitetssystem for utdanningssektoren i Buskerud fylkeskommune. Systemet er innrettet mot kvalitetsutvikling og kvalitetssikring. Systemet tar utgangspunkt i interne vurderingsprosesser i den enkelte virksomhet.

Forslag

Hovedutvalget for utdanningssektoren slutter seg til det helhetlige kvalitetssystemet for utdanningssektoren i Buskerud slik det er fremlagt, og planen for implementering. Årlig tilstandsrapport for 2009 legges frem for politisk behandling i 2010 selv om kvalitetssystemet på det tidspunktet ennå ikke er implementert.

Buskerud fylkeskommune, 27.08.2009
Jan-Helge Atterås e f
Fylkesutdanningsjef

Bakgrunn for saken

Det ble i sak 041/07 i forbindelse med tilsyn fra fylkesmannen vedtatt at det skulle utvikles et kvalitetssystem for utdanningssektoren i Buskerud fylkeskommune.

I de siste femten årene har det vært stadig økt fokus på måling, styring og utvikling av kvalitet i utdanning i Norge og internasjonalt. Regjeringen Bondevik oppnevnte høsten 2001 et utvalg som skulle vurdere innhold, kvalitet og organisering av grunnopplæringen (Kvalitetsutvalget). Utvalget kom med sin innstilling i 2002, Stortingsmelding 30 - *Kultur for læring* bygger videre på utvalgets arbeid.

I opplæringsloven kom det som følge av det endrede fokuset i 2003 en ny paragraf som omhandler sikring av kvalitet - § 13-10, Ansvarsomfang (sist revidert 01.08.09) Paragrafen inneholder følgende bestemmelse:

Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 har ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte, under dette å stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllest.

Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 skal ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte. Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 skal ha eit forsvarleg system for å følgje opp resultatane frå desse vurderingane og nasjonale kvalitetsvurderingar som departementet gjennomfører med heimel i § 14-1 fjerde ledd. Som ein del av oppfølgingsansvaret skal det utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa

og den vidaregåande opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av skoleeigar dvs. kommunestyret, fylkestinget og den øvste leiinga ved dei private grunnskolane.

Forskrift til opplæringsloven § 2-1 omhandler skolebasert vurdering:

Skolen skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skoleeigaren har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadene.

Opplæringsloven § 4-7 omhandler intern kontroll i den enkelte lærebedrift:

Lærebedrifta skal ha intern kvalitetssikring, slik at lærlingen eller lærekandidaten får opplæring i samsvar med lova her og forskrifta til denne. Ein eller fleire representantar for arbeidstakarane skal saman med den eller dei faglege leiarane jamleg sjå til at lærebedrifta følgjer pliktene etter opplæringslova med forskrift.

Lærebedrifta skal årleg rapportere til fylkeskommunen om opplæringa av lærlingar og lærekandidatar. Departementet kan gi nærmare forskrifter om rapporteringsplikta til lærebedrifta.

I veilederen om forsvarlig system som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet og KS, heter det at sentrale føringer i bestemmelsens forarbeider er at skoleeier i utgangspunktet står fritt til å utforme sitt eget system, men at forsvarlig system skal være egnet til å avdekke mangler i forhold til regelverk og at det skal sikre adekvate oppfølgingstiltak. Systemet skal etableres i den form og i det omfang som er nødvendig på bakgrunn av lokale forhold, risikovurderinger og organisering.

Ett av hovedformålene med kravene til forsvarlig system i opplæringsloven og privatskoleloven er å bidra til kvalitetsutvikling hos skoleeierne. Fylkesmannens tilsyn med opplæringen i Buskerud fylkeskommune de siste tre årene viser behov for å sikre at opplæringsloven med forskrift følges.

Hensikten med helhetlig kvalitetssystem for utdanningssektoren i Buskerud:

Overordnet mål: å bidra til kvalitetsutvikling og økt læringsutbytte for den enkelte elev/lærling/lærekandidat i skole og bedrift.

Samtidig skal systemet sikre at virksomheten foregår i tråd med lovverk og nasjonale og fylkeskommunale retningslinjer. Systemet skal gi Fylkesutdanningsjefen oversikt over virksomhetene, og skal sikre at virksomhetene har oversikt over lovene, forskriftene og retningslinjene opplæringsvirksomheten i regi av Buskerud fylkeskommune skal styres etter.

Problemstilling:

Et kvalitetssystem skal ha to funksjoner; det skal på den ene siden ha en kontroll/sikringsfunksjon, på den annen side en refleksjons- og utviklingsfunksjon. Utfordringen er å få systemet til å balansere mellom disse. Systemet skal ikke bli for tungrodd, skal la seg administrere og fremstå som nyttig for brukerne. Det er i denne sammenhengen viktig at arbeids- og innsatsmengden på vurderings- og dokumentasjonsarbeidet avveies i forhold til arbeids- og innsatsmengden på utvikling og implementering. I Buskerud har vi valgt å legge stor vekt på at kvalitetsutvikling stort sett finner sted som følge av virksomhetens egne behov og interne læringsprosesser. Vi har dermed lagt opp virksomhetsbaserte prosesser som i stor grad skal innhente data fra allerede etablerte systemer.

Opplæring i bedrift reguleres av lovens § 4-7 og må behandles noe annerledes med hensyn til kvalitetsstyring enn tilfellet er for skolene som skoleeierne har direkte styring med.

Lærebedriften skal ha intern kvalitetssikring som gjør at lærlingen eller lærekandidaten får opplæring i samsvar med opplæringsloven med forskrift. En tilpasset ordning for å fremme selvvurdering og for å få ut data fra den bedriftsinterne opplæringen, må dermed utvikles.

Oppbyggingen av systemet:

Informasjon til virksomhetene

- Overordnet kvalitetsplan (*modell vedlagt*)
- Årshjul (*under oppbygging*)
- Dokumentsamling (nasjonale styringsdokumenter, fylkeskommunale bestemmelser, fortolkninger av regelverk, samarbeidsavtaler, strategiske planer) (*under oppbygging, nasjonale styringsdokumenter vedlagt*)
- Delegasjonsreglement (*ferdigstilt*)
- Kart for informasjonsflyt innad i Utdanningsavdelingen og ut mot virksomhetene (*under oppbygging*)
- Kompetanseutviklingsplan for Utdanningsavdelingen i Buskerud fylkeskommune (*tidligere forelagt HUU, ikke ferdigstilt i sin helhet*)
- Rutiner for Utdanningsavdelingen ut mot virksomhetene (*delvis ferdigstilt, ikke vedlagt*)
- Rutiner for oppdatering og evaluering av kvalitetssystemet (*under oppbygging*)

Informasjon generert i virksomhetene til bruk internt i virksomhetene og hos skoleeier

- Tertialrapporter – innarbeidet informasjonsinnhentingstiltak
- Sjekkliste virksomheter og skoleeier (selvevaluering)– opplæringslov med forskrift (*delvis ferdigstilt, eksempel vedlagt*)
- Opplegg for skolebasert vurdering med rapportmal (*system under utarbeidelse, utkast vedlagt*)
- Utviklingsdialoger som baserer seg på sjekkliste, den skolebaserte vurderingen/data fra internkontrollsystem og det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet (*metodikk delvis utviklet*)

Kvalitetssystemet skal samlet gi informasjon til årlig tilstandsrapport. Selv om kvalitetssystemet slik det fremlegges i denne saken ennå ikke er klart for å gi informasjon til tilstandsrapport for 2009, tar Fylkesutdanningssjefen sikte på å lage en tilstandsrapport for 2009 med foreliggende materiell.

Publisering

Systemet vil bli publisert på www.bfk.no/utdanning under fanen "kvalitet". Hensiktsmessig publisering av resultatet fra evalueringene vurderes senere. Sjekkliste og rapporter vil bli innhentet via internkontrollsystemet QM+.

Oppfølging:

Selvevalueringer ved skolen er tenkt gjennomført hvert 3. år. Resultatene etter skolens selvevalueringer og skolebaserte vurderinger vil bli fulgt opp av Fylkesutdanningssjefen overfor den enkelte skole. Fylkesutdanningssjefen vil også gjennomføre utviklings/styringsdialoger med den enkelte skoles ledelse og representanter for lærere og elever. Hovedinnholdet i utviklings-/styringsdialogene vil knytte seg til resultater etter kvalitetssikrings- og utviklingsarbeid, og videre prioriteringer og arbeid for å få til fremdrift.

Tilsvarende må det gjennomføres en oppfølging av rapporteringen fra opplæringsbedrifter etter opplæringslovens § 4-7.

Tidsplan:

Aktivitet	Ferdigstillelse
Oppbygging	2009/2010
Publisering	Fortløpende
Fullføring av første fase (oppbygging)	2010
Implementering (alle deler)	2010/2011
Første utviklingsdialog	Vår 2010
Evaluering (helt system)	Høst 2011

Ulike løsninger og konsekvenser

Systemet vil kreve oppfølging så vel ute i virksomhetene som sentralt. Utvikling av funksjonelle rutiner, oppfølging av det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet, rapportering og igangsetting av tiltak vil kreve endring i bruk av ressurser i den enkelte virksomhet. Merverdi vil være bedre oversikt og mulighet for sanering av systemer som ikke fungerer etter intensjonen ute i virksomhetene.

Et kvalitetssystem må være dynamisk og endre seg i takt med behovene i virksomhetene og nye signaler fra myndighetene. I Utdanningsavdelingen må det settes av ressurser til oppdatering av systemet og bearbeiding av data fra systemet. Det må videre settes inn ressurser på å overvåke det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet og formidle funnene til relevant parter og på å overføre erfaringer mellom Buskerud-virksomhetene, slik at den samlede kvaliteten blir høyere. Kvalitetssikrings- og kvalitetsutviklingsarbeidet vil kreve ekstra tidsbruk for virksomhetenes ledelse; en ledelsesressurs som allerede er hardt belastet. Fordi systemet er under oppbygging og mange elementer ennå er uavklarte, må Fylkesutdanningssjefen komme tilbake til ressursspørsmål knyttet til kvalitetssystemet enten i fremtidige tertialrapporteringer eller i budsjettprosesser.

Konklusjon

Forslaget til helhetlig kvalitetssystem for utdanningssektoren i Buskerud fylkeskommune er innrettet mot kvalitetssikring og –utvikling i forhold til opplæringsloven med forskrifter. Systemet har som mål å ta opp i seg allerede innarbeidede og kontroll- og utviklingsrutiner i Utdanningsavdelingen og i virksomhetene, samtidig som det bygges ut med andre nødvendige elementer som ikke har vært tilstrekkelig på plass.

Resultatene skal først og fremst brukes til å beskrive tilstanden i den videregående opplæringen slik at kvaliteten på opplæringen kan forbedres.

Fullstendig implementering vil ta noe tid å gjennomføre. Arbeidet vil kreve ressurser. Hvordan ressursspørsmålet skal løses, vil Fylkesutdanningssjefen komme tilbake til.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)